

ARBEJDSLØSHED / LEDIGHED 21. november 2020

DEBATINDLÆG

Skrevet af

Lars Andersen

Direktør

Coronakrisen har ramt endnu mere skævt end finanskrisen – men det kan løses

Coronakrisen har ramt endnu skævere end finanskrisen. Aktiv finanspolitik og opkvalificering er vejen ud.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

📞 40 25 18 34

✉️ la@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Økonomiske kriser har tradition for at ramme socialt skævt. Det er de unge, seniorerne, dem uden videregående uddannelser, ikke-vestlige indvandrere og efterkommere, [der bliver hårdest ramt](#), når en økonomisk krise skyller ind over os.

Den sociale skævhed gælder også coronakrisen. Ufaglærte lønmodtagere blev [dobbelt så hårdt ramt af ledighed](#) i coronakrisens første bølge (marts-juni) som dem med en mellemlang eller lang videregående uddannelse.

Læg dertil, at 35 procent af dem, der blev ledige, kommer fra den femtedel med de laveste lønninger. 11 procent kommer fra den øverste del (se figurer).

Skævere end finanskrisen

Sammenlignet med finanskrisen har denne økonomiske krise endda ramt mere socialt skævt. Stillet op i lagkagediagrammer er stykkerne nogenlunde samme størrelser, men der var færre ledighedsramte fra nederste lønkvintil i finanskrisens første bølge, det vil sige hele 2009 og første halve år af 2010.

Kilde: AE pba. DST's registre og DREAM

De to kriser er grundlæggende forskellige. Coronakrisen er i udgangspunktet en sundhedskrise, der især har ramt erhverv, hvor man er i tæt omgang med andre mennesker – og i øvrigt har lave lønniveauer.

Finanskrisens anatomi var anderledes. Den startede i den finansielle sektor og tog så senere fat i samfundet bredere set, hvor arbejdsløsheden steg og boligpriserne faldt.

Forandringer kræver sammenhængskraft

Som befolkning står vi over for markante forandringer. Vi skal blandt andet nå ambitiøse klimamål om 10 og 30 år, og flere skal tilbringe længere tid på arbejdsmarkedet. Det er vigtigt for henholdsvis klodens og statskassens fremtid.

Forleden viste DR [et indslag med Hans og Maria](#). Efter 23 år som blandt andet bagagemedarbejder og lufthavnsoperatør blev Hans fyret i juni. Han søger stadig arbejde. På den anden side af krisen står Maria som mediedirektør med markante plustal i både aktieporteføljen og boligens friværdisværdi.

Hvis vi skal nå i mål med den grønne omstilling og sikre, at pensionsalderen kan stige i takt med vores stigende levealder, er det vigtigt, at både Hans og Maria har tillid til systemet. Vi skal undgå polarisering og empatikriser. Vi har brug for sammenhængskraften.

Derfor skal vi forstå – og huske – hvem der har vundet og tabt på krisen.

Først og fremmest skal krisen bekæmpes. Forudsætningen for at få ledige tilbage i arbejde er, at der er job at søge. Politikerne skal derfor fortsat føre en aktiv finanspolitik, der stimulerer dansk økonomi. [Der er råd til det](#).

En af de bedste måder at øge beskæftigelsen på er gennem offentlige investeringer. Et studie viser, at penge brugt på offentlige investeringer i en lavkonjunktur giver [store aktivitetseffekter](#).

Projekterne skal være af den slags, der kan gennemføres hurtigt, og de kan lige så godt slå flere fluer med samme smæk. Energirenoveringer af offentlige bygninger eller udbygning af infrastrukturen for grønne biler er gode bud.

Økonomisk støtte batter mest i bunden

En anden måde at få gang i samfundets hjul på er ved at øge privatforbruget. Så sent som i mandags

belyste [Nordea](#) fordelene ved at øge statsgælden og give pengene til "almindelige mennesker". Giv en månedlig udbetaling til husstande med lave indkomster, indtil krisen er slut, lyder det.

Vi har selv fra krisens begyndelse advokeret for netop at [øge privatforbruget gennem kontante udbetalinger til de forbrugere, der med størst sandsynlighed vil bruge dem](#). Det er [et af de mest effektive tiltag til at skabe beskæftigelse](#).

De 10 procent med de [laveste indkomster har en marginal forbrugstilbøjelighed på 77 procent](#). Får de 100 kroner i hånden, vil de i gennemsnit bruge 77 kroner. Til sammenligning vil de 10 procent med højeste indkomster kun bruge 33 kroner. De resterende 67 kroner ryger ind på opsparingen, hvorfra de ikke gavner samfundsøkonomien her og nu.

Vi må dog også være ærlige og erkende, at ikke alle jobs kommer tilbage på den anden side af corona. Det vil især gælde for de ufaglærte. Derfor er det helt afgørende at sætte ind med efteruddannelse og opkvalificering til især de ufaglærte, der har mistet deres job. Coronakrisen rammer skævt.

Bragt af Berlingske den 21. november 2020